

استعاره‌های مفهومی کرونا در زبان کردی سورانی^۱

سیده ساره صادقی^۲، لیلا اکبری^۳، ابراهیم بدخشان^۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۵/۰۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۲/۲۲

چکیده

این پژوهش با تکیه بر دیدگاه چندسطحی استعاره، به بررسی استعاره‌های مفهومی کرونا از دیدگاهی شناختی پرداخته است. به این منظور، با استفاده از روشی پیکره‌بنیاد، ۹۳۲ عنوان خبری به دست آمده از عنوان‌های شبکه خبری کردپرس مابین سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۰ بررسی شدند. گفتنی است همه عنوان‌های خبری مورد بررسی دربرگیرنده واژه کرونا بودند. سپس، با بهره‌گیری از دیدگاه‌های کوچش در پیوند با استعاره مفهومی، حوزه‌های مبدأ هر یک از عنوان‌های خبری مشخص شد. در گام بعدی، با استفاده از دیدگاه چندین سطحی کوچش، نگاشت‌های بین دو حوزه مبدأ و مقصد در چهار سطح طرحواره تصویری، ماتریس حوزه، قاب حوزه و فضای ذهنی برای استعاره‌های کردی مشخص شد. این چهار سطح طرحواره تصویری، قاب و فضای ذهنی با یکدیگر سلسله‌مراتبی از جزئیات درون خود را به صورت طرحواره در ذهن افراد تشکیل می‌دهند. سلسله‌مراتب به این صورت است که در بالاترین سطح طرحواره تصویری و در پایین‌ترین سطح فضای ذهنی قرار دارد. سطح‌های حوزه و قاب نیز به ترتیب از بالا به پایین، بین دو حوزه طرحواره و فضای ذهنی قرار دارند. ویژگی‌هایی که به صورت مشترک بین دو

^۱ شناسه دیجیتال (DOI): 10.22051/jlr.2023.41124.2213

شناسه دیجیتال (DOR): 20.1001.1.20088833.1402.15.48.1.8

^۲ دکتری زبان‌شناسی همگانی، مربی گروه زبان‌شناسی، دانشکده زبان و ادبیات، دانشگاه کردستان، ایران (نویسنده مسئول)؛ s.s.sadeghi94@basu.ac.ir

^۳ کارشناسی ارشد، گروه زبان‌شناسی همگانی، دانشکده زبان و ادبیات، دانشگاه کردستان، کردستان، ایران؛ leilaakbari59@gmail.com

^۴ دانشیار گروه زبان‌شناسی همگانی، دانشکده زبان و ادبیات، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران؛ ebadakhshan@uok.ac.ir

حوزه مبدأ و مقصد وجود دارد، سبب نگاشت بین مفاهیم انتزاعی و عینی می‌شود. در نهایت، حوزه‌هایی همچون بلا، عامل مرگ، حرکت، جنگ، رکوردزدن به‌عنوان مهم‌ترین حوزه‌های به‌کاررفته در استعاره‌های مفهومی مرتبط با بیماری کرونا در زبان کردی سورانی شناخته شدند. همچنین، با در نظر گرفتن تأثیر کلام بر نحوه نگرش افراد جامعه، به تحلیل نوع کاربردهای استعاره‌های بیان‌شده در عناوین خبری پرداختیم.

واژه‌های کلیدی: استعاره مفهومی، بیماری کرونا، دیدگاه چندسطحی استعاره، زبان کردی سورانی

۱. مقدمه

نخستین بار بیماری ویروس کرونا در دسامبر ۲۰۱۹ در شهر ووهران چین ثبت شد. با گذشت زمان و شیوع این بیماری، کرونا به دنیاگیری شوم و بحرانی بین‌المللی تبدیل شد. از جهتی دیگر به سبب آنکه رسانه‌ها نقش مهمی در انتقال رخدادها و وقایع روزمره در زندگی مردم دارند، بخش عظیمی از مطالب شبکه‌های خبری به بررسی موضوع کرونا در ابعاد مختلف زندگی انسان پرداختند و کوشیدند با بهره‌گیری از عبارت‌ها و اصطلاح‌های مناسب در زمان‌های گوناگون، احساس‌های ترس، غم، خشم، شادی و حیرت مردم را نسبت به موضوع‌های مرتبط با کرونا نشان دهند. توجه بیشتر به نوع مطالب گفته‌شده نشان از آن دارد که صورت‌های گوناگونی از واژه‌ها و مفاهیم استعاری در این زمینه به کار رفته‌است و همین امر نیز توجه بسیاری از پژوهشگران زبان‌شناس را که به بررسی زبان علاقه‌مند هستند، به خود جلب کرده‌است. برای نمونه، هنگامی که از ویروس کرونا به‌عنوان «مهمانی ناخوانده» در رسانه و گفت‌وگوی عادی زندگی روزمره مردم بحث می‌شود کرونا را به‌صورت مهمانی ناخوشایند معرفی می‌کند که صاحب‌خانه چندان تمایلی به دعوت از آن نداشته‌است و اطلاعی نیز از ورود فرد نداشته‌است و یا مواردی همچون «مدافعان سلامت در مقابل بیماری کرونا در حال جنگ هستند»، «قربانیان امروز کرونا رکورد جدیدی را ثبت کردند»، «کرونا به ایران رسید»، «موج دوم کرونا به پایان رسید» و دیگر موارد مشابه، نمونه مواردی استعاری هستند که در زمینه بیماری کرونا به چشم می‌خورند.

از جهتی دیگر نیز زبان کردی یکی از زبان‌های زنده دنیا است که در زمره زبان‌های ایرانی به‌شمار می‌آید و ریشه آن به زبان‌های هندی و اروپایی برمی‌گردد. این زبان در منطقه‌های مختلف ایران، عراق و ترکیه به‌صورت زبان اصلی صحبت می‌شود و به دلیل آنکه زبان اول یک کودک بخشی از هویت شخصی، اجتماعی و فرهنگی اوست، نیاز هست تا هر یک از مبحث‌های زبان‌شناسی در مورد زبان کردی به‌صورت تخصصی مورد بررسی قرار گیرد. با این رویکرد

انتخابی، ابتدا در این پژوهش تلاش می‌شود تا داده کافی و مناسب تهیه گردد. به این ترتیب، چندین هزار عنوان خبری با استفاده از روش خزش وب از شبکه خبری کردپرس تهیه می‌گردد که از این میزان حدود ۹۳۲ خبر واژه کرونا را در درون خود پوشش می‌دهند. در گام پسین، به پژوهش‌های شناختی استعاره‌های مفهومی مرتبط با کرونا پرداخته می‌شود و میزان رخداد حوزه‌های مبدأ^۱ پربسامد این استعاره‌ها در عنوان‌های خبری مشخص می‌گردد. از نوآوری پژوهش حاضر، بررسی مفاهیم استعاری برحسب دیدگاه چندسطحی^۲ است. این پژوهش با مشخص کردن نوع نگاشت^۳ در چهار سطح طرحواره تصویری^۴، ماتریس حوزه^۵، قاب^۶ و فضای ذهنی^۷ نشان می‌دهد که کدام حوزه‌های معنایی بیشتر در زبان کردی سورانی به کار رفته‌است و نگاشت بین دو حوزه مبدأ و مقصد^۸ در همه سطوح بر اساس چه عواملی بوده‌است. سپس با توجه به تأثیر زبان بر افکار افراد جامعه مشخص می‌گردد که هر یک از عنوان‌های خبری با ساختار استعاری خاص چه نقشی را در شیوه اندیشیدن افراد جامعه بازی کرده‌است.

۲. پیشینه پژوهش

بررسی‌های زبان‌شناختی که در پیوند با کرونا انجام شده‌است، را برحسب آنکه تحلیلی پیکره‌بنیاد بوده‌است یا تحلیلی محتوامحور در دسته‌های گوناگونی می‌توان قرارداد. پژوهشگران در دسته‌بندی خود از پژوهش‌های کرونایی انجام‌شده به دو نگاه در این حوزه توجه می‌کنند (Tan et al., 2020). در نگاه کلان زبان‌شناسی به مطالبی کاربردشناسی و جامعه‌محور همچون ارتباط دولت با مردم جامعه پرداخته شده‌است. برای نمونه، در پژوهشی انجام‌شده، یل شرز و منصفی (Yalsharzeh & Monsefi, 2021) می‌کوشند تا نشان دهند چگونه برخی دولتمردان آمریکایی با استفاده از زبان سیاست اصرار به انتساب ویروس کرونا به کشور چین را دارند. در نگاه خرد زبان‌شناسی نیز به بررسی مسایل مرتبط با حوزه‌های واژگانی، معنایی و نحوی پست‌هایی پرداخته شده‌است که کاربران شبکه‌های اجتماعی در مورد کرونا نوشته‌اند. برای نمونه، عاصف و همکاران (Asif et al., 2021) به بررسی واژه‌های جدیدی که در زمان کرونا به زبان وارد شده‌است و یا معانی جدیدی که به واژه‌ها افزوده شده‌است، پرداخته‌اند. سوا و لینگو

¹ source domains

² multilayer review

³ mapping

⁴ image scheme

⁵ domain matrix

⁶ frame

⁷ mental space

⁸ destination source

(Seva & Lingga, 2020) نیز به بررسی استعاره‌های به کاررفته در عنوان‌های شبکه خبری مرتبط با کرونا پرداخته‌اند. سابو کدو (Sabucedo et al., 2020) استعاره‌های مرتبط با مفهوم جنگ و کرونا را بررسی کرده‌است و صالح نیز واژه‌ها و وام‌واژه‌هایی که را که در مورد کرونا بین زبان‌ها مورد تبادل واقع شده‌اند را مورد بررسی قرار داده‌است (Saleh, 2021).

از نمونه پژوهش‌هایی که در حوزه استعاره انجام شده‌است، می‌توان به موردی اشاره کرد که در آن راجاندردان (Rajandran, 2020) به مطالعه استعاره‌های کرونایی داده‌های اجلاس خبری نخست‌وزیر کشور ژاپن پرداخته‌است. وی داده‌ها را با بهره‌گیری از استعاره مدل لیکاف و جانسون در سه دسته استعاره مفهومی ساختاری^۱، جهت‌ی^۲ و هستی‌شناسی^۳ دسته‌بندی کرده‌است. در زبان انگلیسی نیز عبدالقادر و الخوانجی به بررسی موارد استعاره‌های کرونایی موجود در سخنرانی رئیس‌جمهور آمریکا جو بایدن پرداخته‌اند. این پژوهشگران پس از شناسایی حوزه‌های مبدأ استعاره‌ها با استفاده از نظریه استعاره مفهومی^۴، به نقش استعاره‌ها در جامعه توجه کرده‌اند (Abdel-Qader & Alkhanji, 2022). گارندگان این پژوهش کوشیدند تا به پرسش‌هایی همچون «چه حوزه‌های مبدائی در سخنان بایدن بیشتر به کار رفته‌است؟» و «نقش اصلی استعاره‌ها در سخنان بایدن چه بوده‌است» پاسخ دهند. در ادامه، نمونه موارد مشابه پژوهشی وجود دارد که هر یک پس از استفاده از نظریه مفهومی استعاره، به شناسایی حوزه‌های مبدأ به کاررفته در بافت‌هایی همچون تجارت و رسانه و مانند آن پرداخته‌اند (Kozlova, 2021; Sarjono & Bram, 2021; Esmaili, 2020). در زبان فارسی نیز پژوهش‌هایی بر موارد استعاره‌های کرونایی (Javid & Rahimian, 2020; Mazhab & Shahidi Tabar, 2020) انجام شده‌است که اغلب به مقایسه عنوان‌های خبری روزنامه‌ها و بررسی حوزه‌های مبدأ استعاره‌های به کاررفته در مورد کرونا پرداخته‌اند. در ادامه، گفتنی است که دو ویژگی در این پژوهش وجود دارد که آن را از دیگر پژوهش‌ها متمایز می‌سازد. نخستین ویژگی آن است که مطالعه مفاهیم استعاری به کاررفته حوزه کرونا در زبان کردی به صورت پیکره‌بنیاد انجام شده‌است. توجه به تهیه دادگان کافی برای مطالعه پیکره‌بنیاد در زبان کردی اهمیت این موضوع را به خوبی نشان می‌دهد. دومین ویژگی نیز آن است که برای نخستین بار سطوح طرحواره تصویری، ماتریس حوزه، قاب و فضای ذهنی برای استعاره‌های زبان کردی مشخص گردیده‌است. در نهایت، مهم‌ترین حوزه‌های به کاررفته در استعاره‌های مفهومی مرتبط با بیماری کرونا در زبان کردی شناسایی شده‌است.

¹ structural

² orientational

³ ontological

⁴ conceptual metaphor theory

۳. چارچوب نظری

زبان‌شناسان استعاره را سازوکاری شناختی تعریف می‌کنند که در آن یک حوزه تجربی به صورت نسبی بر حوزه تجربی دیگر نگاشت می‌شود (Lakoff & Kovecses, 1987). در حقیقت، استعاره‌های مفهومی، دو حوزه را برحسب برخی ویژگی‌های مشترکی که دارند به هم مرتبط می‌کنند. به طور معمول یکی از حوزه‌ها به نسبت دیگری عینی‌تر است که به عنوان حوزه مبدأ شناخته می‌شود. حوزه دیگر که انتزاعی‌تر است و نگاشت بر روی آن انجام می‌گیرد، حوزه مقصد نامیده می‌شود. ارتباط بین دو حوزه با عنوان نگاشت مطرح می‌شود و نشان می‌دهد که کدام عنصر هر حوزه با عنصر حوزه دیگر شباهت‌هایی برای ارتباط دارد. این ارتباط به دلیل فهم بهتر و آسان‌تر افراد از مفاهیم انتزاعی انجام می‌پذیرد. برای نمونه، اگر استعاره‌های مفهومی عشق توجه کنیم مواردی مشاهده می‌شود که عشق به مثابه سفر است. سفر به عنوان حوزه مبدأ در نگاشتی سازمان‌یافته نمایانگر حوزه مقصد عشق است. کوچش (Kovecses, 2010, p. 24) بیان می‌کند که این نگاشت سازمان‌یافته بر اساس رابطه تناظر^۱ برقرار شده است. تناظر بیان‌شده به قرار زیر است:

- عشاق متناظر با هم سفرها هستند
- هدف‌های مشترک متناظر با مقصد مشترک هم سفرها است.
- مشکلات رابطه متناظر با موانع سفر است
- ...
- ...

در ادامه رویه اشاره شده در ارتباط با پژوهش‌های زبان‌شناسان در مورد استعاره مفاهیم دیگری همچون سطوح طرحواره تصویری (Lakoff, 1993)، حوزه، قاب (Kovecses, 2006) و فضای ذهنی (Fauconnier & Turner, 2002) در مورد استعاره مفهومی بیان گردید. طرحواره تصویری ساختارهای مفهومی ضروری هستند که ارتباط تجربه و معنا را القا می‌کنند (Lakoff & Kovecses, 1987, p. 272). برای نمونه، طرحواره تصویری بدن به صورت ظرف نگه‌دارنده و طرحواره تصویری مسافرت به صورت حرکت از جایی به جای دیگر در مسیر است. ماتریس حوزه نیز دامنه منسجمی از مفهوم‌سازی است که واحدهای معنایی در آن مشخص می‌شوند (Langacker, 1987, p. 488). کوچش در پژوهش‌های خود بیان می‌کند که ساخت‌های استعاری دارای حوزه‌های مبدأ و مقصد هستند که به وسیله نگاشت با یکدیگر پیوسته شده‌اند. وی برای حوزه مبدأ نیز به صورت کلی ۱۳ مورد برای مفاهیم ذهنی معرفی می‌کند

¹ correspondence

(Kovecses, 2002, p. 24-26). این قلمروهای تعریف‌شده توسط کوچش که بسیاری از پژوهش‌ها می‌کوشند تا حوزه‌های خود را با آن بسنجند مواردی همچون «اعضای بدن»، «سلامتی و بیماری»، «جانوران»، «گیاهان»، «ساختمان‌ها»، «ابزار و ماشین‌آلات»، «ورزش و بازی‌ها»، «پول و معاملات اقتصادی»، «آشپزی و غذا»، «گرما و سرما»، «تاریکی و روشنایی»، «نیروها»، «حرکت‌ها و جهت‌ها» است. حوزه‌ها دارای بخش‌های بسیار بیشتری نسبت به طرحواره‌های تصویری هستند و بنابراین اطلاعات بیشتری درون خود دارند. یک حوزه در ساختاری ماتریس مانند مفاهیم مختلفی را پیش فرض می‌گیرد که جنبه‌های مختلف حوزه را مشخص کند. برای نمونه، هنگامی که بدن به صورت ساختمان فرض می‌شود به صورت شیء فیزیکی است که اندازه دارد، مکان دارد، ساختار کلی دارد، ساخته شده توسط فردی است، از ماده فیزیکی ساخته شده است، فضای سربسته است و مواردی مانند آن. فیلمور قاب‌ها (Fillmore, 1982, p. 126) را به این صورت تعریف می‌کند که قاب‌ها، ساختارهای مفهومی کمتر الگوواری نسبت به حوزه‌ها هستند. وی الگوواری را الگوی مسلط و چهارچوب فکری و فرهنگی می‌داند که مجموعه‌ای از نظریه‌ها در ذهن افراد جامعه شکل داده‌اند. هر گروه واقعیات پیرامون خود را در چارچوب الگوواره‌ای که به آن عادت کرده تحلیل و توصیف می‌کند. افزون بر این، حوزه ساختمان از تعدادی قاب تشکیل شده است. یک ساختمان به صورت کلی چیزی است که باید ساخته شود. همچنین دارای یک قاب پشتیبانی (فیزیکی) است که در آن عناصر خاصی وجود دارد که به روشی ساختاریافته سازمان‌دهی شده‌اند. همچنین دارای قابی برای قسمت‌های ساختمان مانند دیوارها، اتاق‌ها، درها، پنجره‌ها، دودکش‌ها، زیرزمین، سرداب، اتاق زیرشیروانی، سقف، کف، پله‌ها و بسیاری موارد دیگر است. افزون بر این، نوع نقشی که ساختمان دارد و اینکه چه افرادی و به چه منظوری در آن زندگی می‌کنند، خود می‌تواند قاب دیگری به قاب‌های قبلی ساختمان بیافزاید. فضاهای ذهنی را به این صورت تعریف می‌کنند که مجموعه‌های بسیار جزئی هستند که همان‌گونه که ما فکر می‌کنیم و صحبت می‌کنیم، برای اهداف و درک ما ساخته می‌شوند (Fauconnier & Turner, 2002). فضاهای ذهنی به دانش طرحواره‌ای بلندمدت، مانند چارچوبی برای راه رفتن در مسیر و به دانش خاص بلندمدت مرتبط هستند. فضاهای ذهنی را می‌توان با یک یا چند قاب مختلف ساخت. در فضاهای ذهنی مشخصه‌های بیشتری از هر یک از چارچوب‌های طرحواره تصویری، حوزه و قاب را خواهیم داشت. برای نمونه، توضیح چارچوب ساختمان فضای ذهنی مرتبط با جمله‌ای مانند جان برای خود خانه‌ای محکم ساخت به این صورت خواهد بود که اطلاعات بیشتری همچون نام سازنده و نوع استحکام خانه افزوده شده است.

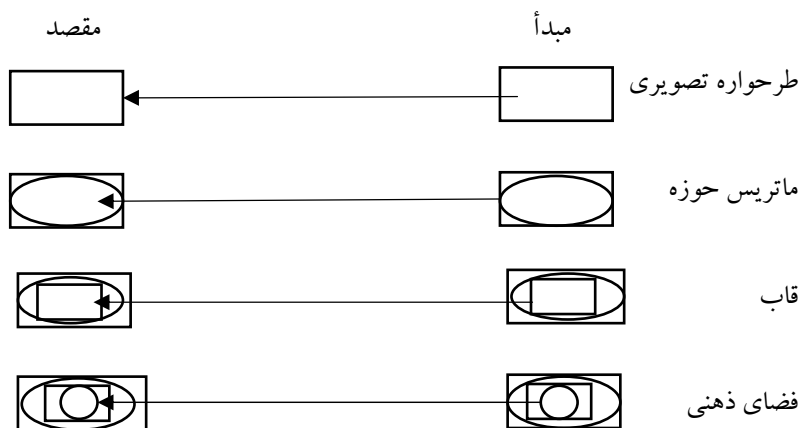
در ادامه پژوهش‌هایی که در حوزه استعاره انجام گرفته‌است، کوچش (Kovecses, 2017, p. 72) دیدگاه چندسطحی^۱ از استعاره را به‌عنوان بهترین روش برای مطالعه استعاره بیان می‌کند. مطابق با این دیدگاه، استعاره مفهومی در حقیقت ساخته‌شده از چهار سطح طرحواره تصویری، حوزه، قاب و فضای ذهنی هست. این چهار سطح طرحواره تصویری، حوزه، قاب و فضای ذهنی با یکدیگر سلسله‌مراتبی را تشکیل می‌دهند که بر اساس میزان دقت کافی در مشخص بودن یک یا چند پارامتر ساخته شده‌است. سلسله‌مراتب به این صورت است که در بالاترین سطح طرحواره تصویری و در پایین‌ترین سطح فضای ذهنی قرار دارد. سطوح حوزه و قاب نیز به ترتیب از بالا به پایین بین دو حوزه طرحواره و فضای ذهنی قرار دارند. در استعاره مفهومی نگاهت بین مفاهیم مبدأ و مقصد همواره در سطوح یکسان رخ می‌دهد. طرحواره تصویری مبدأ با طرحواره ذهنی مقصد، حوزه مبدأ با حوزه مقصد، قاب مبدأ با قاب مقصد و فضای ذهنی مبدأ با فضای ذهنی مقصد در ارتباط هستند. در ادامه، مفاهیم بیان‌شده به‌صورت نموداری از نگاهت در سطوح یکسان ترسیم شده‌است. از دیگر نکته‌هایی که اهمیت دارد آن است که چون فضای ذهنی شامل جزئیات بیشتری است و برحسب موقعیت برای افراد، مکان و زمان ویژه به کار می‌رود، در ارتباط با حافظه لحظه‌ای و سه سطح دیگر طرحواره تصویری، ماتریس حوزه و قاب‌ها در ارتباط با حافظه طولانی‌مدت افراد هستند. همچنین به‌صورت کلی، ویژگی‌های که در حوزه مبدأ وجود دارد، بیشتر از ویژگی‌هایی است که در حوزه مقصد وجود دارد. به این ترتیب، همان‌گونه که در نمودار مشخص است با حرکت به سمت پایین میزان مشخص‌بودگی^۲ و جزییات افزایش پیدا می‌کند و با حرکت از پایین‌ترین سطح به بالاترین سطح میزان نمای کلی افزایش می‌یابد. همچنین ویژگی‌هایی که به‌صورت مشترک بین دو حوزه مبدأ و مقصد وجود دارد، سبب نگاهت بین مفاهیم انتزاعی و عینی می‌شود.

کوچش (Kovecses, 2017) بیان می‌کند که تجاربی که انسان از محیط اطراف خود و جهان کسب می‌کند، سبب می‌شود تا استعاره‌های خاص و جدید را تولید کند. برای نمونه، هنگامی که فردی می‌خواهد بیان کند که سرعت یک فرایند افزایش یافته‌است، می‌تواند آن را با سرعت ماشین مقایسه کند. گوینده در این حالت بر اساس بافتی که درون آن قرار دارد تصمیم می‌گیرد از کدام یک از مفاهیم استعاری بهره‌گیرد. در این میان، یکی از ویژگی‌های مورد توجه و مهم استعاره‌های مفهومی آن است که می‌توانند واقعیت مجازی را ایجاد کنند (Kovecses, 2017, p. 107). این واقعیت‌های مجازی ایجادشده به‌وسیله استعاره‌ها می‌تواند

¹ multilevel view

² specificity

شوکه‌کننده، خنده‌دار، ترسناک، تلخ، فریب‌دهنده و مانند آن باشد. برای نمونه، استعاره‌های ایجادکننده واقعیات ترسناک می‌تواند با احساس افراد بازی کند و بر روان افراد جامعه تأثیرگذار باشد. از جهتی نیز می‌تواند با ایجاد احساس ترس درون افراد جامعه از بروز اتفاق‌های ناگوار در جامعه جلوگیری کند. به همین سبب، بررسی استعاره‌های مفهومی متن‌های خبری و تحلیل مطالب بیان‌شده در نشان دادن نوع نگرش خبرگزاری بسیار مؤثر است.

شکل ۱: نمای کلی استعاره‌های مفهومی

۴. روش‌شناسی

به‌منظور بررسی استعاره‌های به‌کار رفته در پیوند با بیماری کرونا، گردآوری داده زبان کردی از اهمیت بالایی برخوردار است. به این ترتیب، با بهره‌گیری از زبان برنامه‌نویسی پایتون^۱ به طراحی برنامه خزش وب پرداخته شد. خزنده وب به‌صورت یک برنامه و نرم افزار کامپیوتری است که با نام‌هایی همچون عنکبوت وب، ربات عنکبوتی، ربات وب یا به زبان ساده خزنده نیز شناخته می‌شود. این ربات، به‌وسیله یک موتور جستجو به کار گرفته می‌شود تا از صفحه‌های وب و محتواهای موجود در شبکه گسترده جهانی یا همان اینترنت نسخه‌ای را در رایانه شما تهیه کند. برنامه مورد طراحی، قابلیت شناسایی عنوان‌های خبری را دارد که واژه کرونا را در درون خود شامل می‌شوند. به این ترتیب، ۹۳۲ عنوان خبری از خبرگزاری کرد پرس تهیه گردید. خبرگزاری کرد پرس از آن جهت که رسانه‌ای رسمی برای پوشش اخبار کردستان ایران، عراق، ترکیه و سوریه به‌صورت زبان کردی سورانی است، اعتبار کافی و لازم را برای سنجش داده‌های کردی

^۱ python

دارد. در مرحله پسین، به بررسی نوع استعاره‌های بیان شده در عنوان‌های خبری پرداخته شده است. تعیین نوع نگاشتی که در درون این جمله‌ها دیده می‌شود و تعیین چهار سطح بیان شده به وسیله کوچش از جمله اقدام‌های انجام شده در بخش روش‌شناسی است. به این ترتیب، چهار سطح طرحواره ذهنی، ماتریس حوزه، قاب‌ها، فضای ذهنی برای استعاره‌های دسته‌بندی مشخص می‌گردد. همسو با دیدگاه کوچش بهترین نوع از مطالعه استعاره به صورت مطالعه دیدگاه چندسطحی است. در حقیقت، نوع نگاشتی که بین دو حوزه مبدأ و مقصد انجام می‌گیرد، در همه چهار سطح مشخص شده انجام می‌شود و می‌بایست به این صورت مورد مطالعه و بررسی قرار گیرد.

۵. تحلیل داده‌ها

پس از تهیه داده‌ها، مفاهیم استعاری کرونا برای هر عنوان خبری مشخص گردید. منبع‌های استعاری به همراه چندین مثال کردی به همراه ترجمه فارسی و چگونگی نگاشت بین دو حوزه مبدأ و مقصد بیان شده است.

۱. حوزه حیوان

الف) کورونا له کوردستان ته‌رائین‌دهکات

کرونا در کردستان می‌تازد.

طرحواره تصویری: طرحواره تصویری حیوان موجود زنده است که همانند کرونا دارای حرکت است.

ماتریس حوزه: ماتریس حوزه حیوان به صورت ویژگی‌هایی همچون نفس کشیدن، حرکت کردن، نیاز به غذا، تولید مثل، زندگی گروهی و فردی و خوابیدن است.

قاب‌ها: قاب‌های تعریف شده برای حیوان به این صورت است که چه نوعی از حیوان است؟ پرنده، خزنده و یا چرنده است. اهلی یا وحشی هست. در مناطقی گرمسیر، سردسیر زندگی می‌کند؟ در آب یا خشکی زندگی می‌کند؟ تخم‌گذار یا غیرتخم‌گذار است؟ گوشت‌خوار یا گیاه‌خوار است؟ بدنش به چه شکلی است؟ نوع خوابیدنش، زندگی کردنش به چه صورتی است؟ حرکات حیوان به چه صورتی است؟

فضای ذهنی: فضای ذهنی ایجاد شده در نمونه بیان شده آن است که کرونا از قاب حیوانات اهلی مثل اسب در قاب محل زندگی (منطقه‌ای به نام کردستان) با قاب حرکت تاختن در حرکت است.

۲. حوزه رکورد مسابقه

الف) له‌سەر ئاستی عێراق سلیمانی به پله‌ی یه‌که‌م دیتله مردن به کورونا.

در کل عراق، سلیمانی، در تلفات ناشی از کرونا مقام اول را دارد.
(ب) نئیران؛ پله‌ی دوهمی له چار هسەر کردنی کۆرۆنا به‌دهست هیناوه.

ایران در درمان کرونا مقام دوم را به دست آورده است.

طرحواره تصویری: طرحواره تصویری مسابقه به صورت رقابتی بین شرکت کنندگان است. کسب میزان تعداد افراد مبتلاها، فوت شده‌ها، بهبود یافته‌ها، واکسن زده‌ها در بین افراد و جامعه‌های گوناگون موضوعی است که سبب نگاشت می‌شود.

ماتریس حوزه: ماتریس حوزه مسابقه به صورت رقابتی است که ویژگی‌هایی همچون شرکت کننده، مکان مسابقه، زمان، جایزه، رکورد، تلاش افراد برای کسب بهترین نتیجه، تماشاگر، مدت زمان رقابت، داور و وسایل مورد نیاز برای برگزاری مسابقه را دارد.

قاب‌ها: قاب‌های تعریف شده برای این گونه از استعاره‌ها به این صورت است که چه افرادی با چه خصوصیتی در مسابقه شرکت کرده‌اند، مسابقه در چه مکان و زمانی برگزار می‌شود. جایزه افرادی که این مسابقه را می‌برند در نظر گرفته شده است. چه ابزاری برای برقراری مسابقه نیاز هست. کسب رکورد چه تأثیری در روند مسابقه دارد. داوران مسابقه چه افرادی هستند. تلاش افراد در مسابقه برای کسب نتیجه به چه صورتی است، برای نمونه آیا زورافزایی وجود دارد؟ فضای ذهنی: فضای ذهنی ایجاد شده در مثال بیان شده آن است که ایران در رقابت با دیگر کشورها در درمان بیماری کرونا مقام دوم را داشته است. قاب‌های شرکت کننده و نوع نتیجه به دست آمده فضای ذهنی است که به کار برده شده است.

۳. حوزه معیار زمانی

الف) له سه‌دهمی کۆرۆنادا هیرشی دژی هه‌دهپه زیادیان کردووه.

از زمان شروع کرونا، حمله‌های ضدحزب هدپه افزایش پیدا کرده است.

ب) قه‌بارهی بازرگانینی نیوان تورکیا و عیراق نزیک بۆتهوه له ئاستی پینش کۆرۆنا

قرارداد بازرگانی بین ترکیه و عراق به زمان قبل از کرونا نزدیک می‌شود.

طرحواره تصویری: طرحواره تصویری زمان به این صورت است که زمان دنباله پیوسته هستی و رخدادهاست که ظاهراً در روند برگشت‌ناپذیری از گذشته تا به حال و از حال تا آینده رخ می‌دهند.

ماتریس حوزه: ماتریس حوزه زمان به صورت ویژگی‌هایی شروع و پایان رخداد، قبل و بعد یک رخداد، لحظه وقوع رخداد، طیف درجه‌بندی در گذشته و آینده به صورت گذشته در گذشته یا آینده بعد آینده‌ای دیگر، نحوه کیفی گذشت زمان است.

قاب‌ها: قاب‌های تعریف‌شده برای این مفهوم انتزاعی به این صورت است که چه رخدادی در حوزه زمان مورد بحث است؟ قبل از رخداد به چه صورت بوده است و بعد از رخداد به چه صورت وقایع بوده است. گذشت زمان برای چه افرادی مورد بحث است؟ نحوه گذشت زمان به صورت سریع یا یواش هست؟ بعد و قبل از وقوع رخدادی چه وقایع دیگری رخ می‌دهد. نحوه محاسبه زمان به چه صورتی است؟ ابزار محاسبه زمان چه ابزاری هست؟

فضای ذهنی: فضای ذهنی ایجادشده در نمونه بیان‌شده دیده می‌شود آن است که حمله‌های گروه ضد حزب با وقوع کرونا افزایش یافته است و یا در نمونه دیگر، قرارداد بازرگانی بین دو کشور خاص ترکیه و عراق به زمان پیش از پیدایش کرونا مرتبط بوده است. قاب‌های مورد استفاده در فضای ذهنی نوع رخداد و زمان قبل و بعد کرونا در منطقه خاص بوده است.

۴. حوزه بحران

الف) ۴ پارایزگای کوردنشینی نیران له هیلی سووردان

چهار استان کردنشین ایران در وضعیت قرمز هستند

ب) به هوی کورونا دوخی په‌نابهرانی کورد له ژاپون ناله‌باره

به خاطر کرونا وضعیت پناه‌جویان کرد در ژاپن اسفناک است.

طرحواره تصویری: طرحواره تصویری بحران به صورت موقعیتی خطرناک است که احتمال آسیب وجود دارد.

ماتریس حوزه: ماتریس حوزه بحران به صورت ویژگی‌هایی همچون عامل به وجود آورنده، نتایج اجتماعی و فردی بحران، ویژگی‌های رخداد، زمان، مکان، اندازه میزان خسارات ناشی از بحران، نتایج اقتصادی، سیاسی و مانند آن است. بحران پیشامدی است که به صورت ناگهانی و گاهی فزاینده رخ می‌دهد و به وضعیتی خطرناک و ناپایدار برای فرد، گروه یا جامعه می‌انجامد.

قاب‌ها: قاب‌هایی را که برای بحران می‌توان بیان کرد، در ادامه بیان‌شده است. بحران باعث به وجود آمدن شرایطی می‌شود که برای برطرف کردن آن، نیاز به اقدامات اساسی و فوق‌العاده است. بحران‌ها بر حسب نوع و شدت متفاوت‌اند. بحران یک فشارزایی بزرگ و ویژه است که سبب درهم‌شکسته شدن انگاره‌های متعارف و واکنش‌های گسترده می‌شود و آسیب‌ها، تهدیدها، خطرها و نیازهای تازه‌ای به وجود می‌آورد.

فضای ذهنی: فضای ذهنی ایجادشده در نمونه بیان‌شده آن است که پناه‌جویان کرد به علت بحرانی که کرونا ایجاد کرده، وضعیت مناسبی برای زندگی ندارند و در نمونه دیگر تأکید بر آن است که بحران در استان‌های کردنشین است. قاب‌های نوع مکان، علت بحران، اثرات بحران از قاب‌های

مورد استفاده در این فضای ذهنی هستند.

۵. حوزه جنگ

الف) دهستی بهتالی کوردانی سووریا همبهر کۆرؤنا.

ناتوانی کردهای سوریه در مقابل کرونا

ب) نوینهری حکومتهتی ههریمی کوردستان له تاران، کۆرؤنای تئیهرا اند

نماینده حکومت حریم کردستان در تهران کرونا را شکست داد.

طرحواره تصویری: طرحواره تصویری جنگ به صورت دعوی بر سر موضوعی خاص است.

ماتریس حوزه: ماتریس حوزه جنگ به صورت ویژگی‌هایی همچون زمان، مکان، اثرات اجتماعی و فردی جنگ، موضوع جنگ، وسایل جنگ، نیروهای جنگی، خسارات جنگ، نتایج جنگ است.

قاب‌ها: قاب‌های تعریف شده در حوزه جنگ به این صورت است که چه افرادی یا چه خصوصیتی جنگ کرده‌اند. چه ابزاری به کار برده شده‌است و برای ساخت آن ابزار چه روندی پیموده شده‌است. در چه زمان و مکانی جنگ رخ داده و چه مدت زمانی طول کشیده‌است. نتیجه جنگ به چه صورتی بوده‌است. چه اثراتی جنگ در زمان جنگ و زمان بعد از جنگ داشته‌است. دلیل جنگ چه بوده‌است.

فضای ذهنی: فضای ذهنی ایجاد شده در مثال بیان شده آن است که نماینده حریم کردستان پس از مبتلا شدن به کرونا در نبرد برای بهبود یافتن، حالش خوب شده‌است و در نمونه دیگر، کردها در مقابله با کرونا موفق نبوده‌اند، تأکید بر کردبودن نیز مشاهده می‌گردد. قاب‌های نوع افراد شرکت کننده در جنگ، مکان جنگ و نتیجه جنگ از قاب‌های مورد استفاده در این فضای ذهنی هست.

۶. حوزه گیاه

الف) به‌همبهرستی تاوتوی کردنی ریشوشوینه‌کانی بنبرکردنی کۆرؤنا شاندیکی

ریشکخراوی تهندرستی جیهانی دهگاته عیراق

به هدف پژوهش درمورد راهکارهای ریشه‌کن کردن کرونا، گروهی متشکل از سازمان بهداشت جهانی به عراق اعزام می‌شود.

ب) پاریزگاری کوردستان: فایرؤسی کۆرؤنا تهنها به هاوکاریی خه‌لک‌هوه بنبر

دهکریت.

استاندار کردستان: ویروس کرونا تنها با همکاری مردم ریشه‌کن می‌شود.

طرحواره تصویری: طرحواره تصویری گیاه به صورت موجود زنده‌ای است که انواع آن مانند

چمن، درختان، گل‌ها، بوته‌ها، سرخس‌ها و خزها سرتاسر زمین را پوشانده‌اند. ماتریس حوزه: ماتریس حوزه گیاه به صورت ویژگی‌هایی همچون انواع گیاه، اجزای گیاه، محل رشد گیاه، فواید و مضرات گیاه، وسایل موردنیاز برای رشد گیاه، فرد نگه‌دارنده گیاه، علل رشد و خرابی گیاه، نحوه نگهداری گیاه است.

قاب‌ها: قاب‌هایی که برای حوزه می‌توان بیان کرد عبارت‌اند از این که چه گیاهی و با چه خصوصیات هست. چه اجزایی دارد و این اجزا به چه صورتی هستند. محل رویش گیاه به چه صورتی است. اثرات مفید و مضر نوع گیاه چه هست. چه فردی با چه خصوصیات از گیاه نگهداری می‌کند، نحوه نگهداری گیاه به چه صورتی است. به طور نمونه رشد کردن، ریشه‌داشتن، محصول‌داشتن، ساق و برگ داشتن از مواردی هست که به جزئیات می‌تواند در مورد گیاه گفته شود.

فضای ذهنی: فضای ذهنی ایجادشده در مثال بیان شده آن است که استانداردها در کردستان گفته است که مردم همکاری کنند تا ویروس کرونا ریشه کن شود. قاب‌های نگه‌دارنده گیاه، نوع نگهداری و محل نگهداری از موارد مورد بحث در این فضای ذهنی است.

۷. حوزه مانع

الف) نازاد توفیق: نهمسال به یونانی کوروناه یادی کیمیا بارانی هله‌هجه ناکرینتهوه آزاد توفیق: امسال کرونا مانع برگزاری مراسم یادبود شیمیایی حلبچه برگزار می‌شود
ب) قهده‌غی هاتوچو به مه‌به‌ستی پروبه‌روبو و بونه‌وهی کوروناه جاریکی تر له ههریمی کوردستان درپژ کرایه‌وه.
منع رفت و آمد به خاطر مقابله با کرونا بار دیگر در حریم کردستان تمدید گردید.

طرحواره تصویری: طرحواره تصویری مانع به صورت وسیله‌ای است که جلوی چیزی را می‌گیرد. ماتریس حوزه: ماتریس حوزه مانع به صورت ویژگی‌هایی همچون شیء، اندازه، مکان، جلوگیری از وقوع رخداد و حجم است.

قاب‌ها: قاب‌های تعریف شده نیز به این صورت است که چه مانعی با چه اندازه و چه حجمی و جنسی در چه مکانی و در چه زمانی وجود دارد. چه اثراتی دارد. چه راهکارهایی برای رفع مانع وجود دارد. مانع طبیعی یا غیرطبیعی است؟

فضای ذهنی: فضای ذهنی ایجادشده در مثال بیان شده آن است که کرونا سبب منع رفت و آمد مردم در حریم کردستان شده است. اطلاعات مکان و اثری که نیروی کرونا داشته است مورد تأکید قرار گرفته است. قاب‌های نوع جنس مانع، مکان مانع و اثرات مانع مورد بحث قرار گرفته است.

۸. حوزه شیء

الف) هیچ‌موسافیر یکی‌گه‌شته ئاسمانییه‌که‌ی تاران_ئسته‌نبول هه‌لگری کۆرؤنا نه‌بوو
هیچ‌کدام از مسافران خط هوایی تهران استانبول حامل کرونا نبود
ب) ۹۳ نه‌خۆشی هه‌لگری کۆرؤنا له کوردستان چاک‌بوونه‌وه
۹۳ بیمار حامل کرونا در کردستان بهبود یافتند.

طرحواره تصویری: طرحواره تصویری شیء به صورت یک جسم فیزیکی در جهان است که فضایی را اشغال می‌کند.

ماتریس حوزه: ماتریس حوزه شیء به صورت ویژگی‌هایی همچون جنس شیء، اندازه، مکان، جابه‌جا کردن و حجم است.

قاب‌ها: قاب‌های تعریف‌شده برای این حوزه به این صورت است که جسم فیزیکی از چه جنسی هست. در چه مکان و زمانی قرار دارد. چه حجمی دارد. قابلیت جابجایی دارد یا نه و اگر قابلیت دارد توسط چه جسم دیگری با چه ویژگی‌هایی از چه مکانی به چه مقصدی جابه‌جا می‌شود. چگونه ساخته شده‌است. سازنده آن چه خصوصیتی داشته‌است. چه نقشی آن جسم فیزیکی دارد. چه ویژگی‌های زیستی آن پدیده دارد.

فضای ذهنی: فضای ذهنی ایجادشده در مثال بیان‌شده آن است که چه تعدادی از افراد حامل ویروس کرونا بوده‌اند. قاب‌های نوع فرد حمل‌کننده، مکان، جسم و داد حمل‌کنندگان در این فضای ذهنی مورد بحث قرار گرفته‌است.

۹. حوزه محصول

الف) ئایا ئهمریکا قایرۆسی کۆرؤنای دروست کردوو؟

آیا امریکا ویروس کرونا را درست کرده؟

طرحواره تصویری: طرحواره تصویری محصول به صورت فرآورده و نتیجه یک عمل است. ماتریس حوزه: ماتریس حوزه محصول به صورت ویژگی‌هایی همچون شیء، اندازه، کاربرد، مکان، سازنده، وسایل تولید و زمان، فروش، خریدار است.

قاب‌ها: قاب‌هایی که برای حوزه می‌توان تعریف کرد عبارت‌اند از محصول چه هست و چه خصوصیتی دارد. سازنده آن چه کسی هست و چه خصوصیتی دارد. روش ساخت آن به چه صورت و در چه مکان و چه زمانی هست. خریدار محصول چه کسی و با چه خصوصیتی هست. روش خرید به چه صورتی هست. مواد سازنده محصول چه هست و چه ویژگی‌هایی دارد. نحوه نگهداری از محصول به چه صورتی است. کاربرد محصول در چه مواردی هست.

فضای ذهنی: فضای ذهنی ایجادشده در مثال بیان شده آن است که ویروس کرونا ساخته دست بشر به ویژه آمریکا است. قاب های سازنده شیء (آمریکا) و محصول ساخته شده (ویروس کرونا) در جمله مشاهده می گردد.

۱۰. حوزه دریا

الف) شهپولی دوو ههمی قایرؤسی کؤرؤنا ههریمی کوردستان دهگرتتهوه

ب) موج دوم ویروس کرونا حریم کردستان را در برمی گیرد

طرحواره تصویری: طرحواره تصویری دریا به صورت مکانی بسته پر از آب است.

ماتریس حوزه: ماتریس حوزه دریا به صورت ویژگی هایی همچون مکان، موجودات دریایی،

کیفیت میزان آب، وضعیت بهداشتی آب، نوع آب دریا، کاربردهای آب دریا است.

قابها: قاب هایی که برای حوزه می توان تعریف کرد عبارت اند از نوع آب شور است یا شیرین.

چه عمق و مساحتی و خصوصیتی دارد. در چه مکانی قرار دارد. چه موجودات دریایی با چه

خصوصیاتی در آن زندگی می کنند. چه افرادی در کنار آن زندگی می کنند. از آب دریا چه

استفاده هایی می شود. وضعیت تمیزی آب به چه صورتی است. کیفیت میزان آب نسبت به

سال های گذشته و بعد به چه صورتی است. تأثیرات دریا در آب و هوای منطقه به چه صورتی است.

خصوصیات موجی دریا به چه صورتی است. کاربرد تفریحی، تجاری، سیاسی و مانند آن به چه

صورتی است.

فضای ذهنی: فضای ذهنی ایجادشده در نمونه بیان شده آن است که تعداد بسیاری از افراد کردستان

به بیماری کرونا مبتلا شده اند. تعداد زیاد به صورت موج آب که در ارتفاعی بالاتر از اندازه معمول

قرار می گیرد، تأکید بر تعداد بالای مبتلایان در مکان ویژه است. قاب های میزان ارتفاع و مکان

(کردستان) در جمله مشاهده می گردد.

۱۱. حوزه مقتول

الف) بلیمه تیکی کوردی ئیرانی ئامیزی ATM بانکی و ئامیزی پولژمیزی

کؤرؤناکؤژی داهیناوه

یک نخبه کرد ایرانی وسیله بانکی شمارش پول کروناکش را اختراع کرده است.

طرحواره تصویری: طرحواره تصویری مقتول به صورت موجود جان داری است که به هر دلیلی

کشته شده است.

ماتریس حوزه: ماتریس حوزه مقتول به صورت ویژگی هایی همچون فردی کشته شده، علت مرگ،

مکان فوت، زمان فوت، نیازمند عامل کشته شده است.

قابها: قاب هایی که برای حوزه می توان تعریف کرد عبارت اند از چه کسی و با چه ویژگی هایی

در چه مکان و چه زمانی کشته شده‌است. چه ابزاری برای قتل به کار رفته‌است و چگونه ساخته شده‌است. قاتل چه کسی بوده و چه ویژگی‌هایی داشته‌است. بازپرس بررسی پرونده چه کسی و با چه خصوصیات هست. چه مدارکی وجود دارد. قتل به چه صورتی رخ داده‌است. چه کسی از قتل مطلع شده و در چه زمان و با چه خصوصیات اخلاقی. فضای ذهنی: فضای ذهنی ایجاد شده در مثال بیان شده آن است که فردی خاص (یک ایرانی) دستگاهی خاص را ساخته تا عمل کشتن ویروس کرونا را انجام دهد. قاب‌های عامل قاتل، وسیله قتل و مقتول در جمله مشاهده می‌گردد.

۱۲. حوزه جهت

الف) نامارکمانی تووشبوون به کۆرۆنا له پاریزگای کوردستان بهره‌وامه له بهرزبوونهوه.

شمار مبتلایان در استان کردستان همچنان رو به افزایش است.

ب) رۆحانی: به‌پیی داتاگان ته‌شه‌ه‌کردنی کۆرۆنا له زۆربه‌ی پاریزگاکانمان کهم بۆتهوه

روحانی: شدت شیوع کرونا در بیشتر استان‌ها کاهش یافته است.

طرحواره تصویری: طرحواره تصویری جهت به صورت اشاره از یک مکان مبدأ به مکان دیگر است.

ماتریس حوزه: ماتریس حوزه جهت به صورت ویژگی‌هایی همچون مکان، حرکت و نحوه حرکت، میزان حرکت، حوزه مبدأ و مقصد، همسو و غیرهمسو است.

قاب‌ها: قاب‌هایی که برای حوزه می‌توان تعریف کرد عبارت‌اند از این که چه جسمی، با چه جهتی و با چه سرعت و با چه کیفیتی از مبدأ اشاره داشته‌است. علت جهت چه بوده‌است و چه اثراتی دارد.

فضای ذهنی: فضای ذهنی ایجاد شده در مثال بیان شده آن است که در استان کردستان تعداد افراد مبتلا کم و یا زیاد شده‌است و این کم‌وزیاد شدن‌ها به صورت جهتی رو به بالا و پایین و یا جلو، عقب نمایش داده شده‌است. قاب‌های عامل جهت و مکان در جمله مشاهده می‌گردد.

۱۳. حوزه حرکت

الف) کۆرۆنا له ولاتانی در هاسیوه گه‌یشته بییران کهچی سنووره‌کمانان لی داده‌خه‌ن

کرونا از کشورهای همسایه به ایران رسیده اما مرزهای ما را می‌بندد.

ب) فاکسینی کۆرۆنا فایرۆس ره‌وانه‌ی وه‌زاره‌تی ته‌ندروس‌نتیی ئه‌م‌ریکا کرا

واکسن ویروس کرونا روانه وزارت بهداشت امریکا شد

(پ) ژماره‌ی تووشبووانی کۆرۆنا له ههریمی کوردستان گه‌یشته ۱۴۲ کهس.

شمار مبتلایان در کردستان به ۱۴۲ نفر رسید

طرحواره تصویری: طرحواره تصویری حرکت به صورت جابجایی از یک مکان به مکان دیگر است.

ماتریس حوزه: ماتریس حوزه حرکت به صورت ویژگی‌هایی همچون عامل محرک، وسیله محرک، مکان مبدأ و مقصد، زمان حرکت و رسیدن، جهت است.

قاب‌ها: قاب‌هایی که برای حوزه می‌توان تعریف کرد عبارت‌اند از چه پدیده‌ای با چه خصوصیتی از چه مکانی با چه خصوصیتی از چه زمانی با چه خصوصیتی به سمت مقصد حرکت کرده‌است. نحوه حرکت به چه صورتی بوده‌است. علت حرکت چه بوده‌است. وسیله حرکت چه بوده‌است و چه خصوصیتی داشته‌است. زمان رسیدن به مقصد در چه زمان و مکانی با چه خصوصیتی بوده‌است. حرکت به صورت فردی یا گروهی بوده‌است.

فضای ذهنی: فضای ذهنی ایجادشده در مثال بیان شده آن است که ویروس کرونا از مکانی (کشور همسایه) به مکان دیگر (ایران) حرکت کرده‌است. تأکید بر حرکت و مکان جابجایی بوده‌است.

۱۴. حوزه بلا

(الف) دوا ئاماری تووشبووانی کۆرۆنا له کوردستان تا ۲۴ی رهشهمه.

آخرین آمار مبتلایان به کردستان تا ۲۴ اسفند

(ب) ژماره‌ی تووشبووانی کۆرۆنا له تورکیا گه‌یشته ۱۸ کهس.

شمار مبتلایان به کرونا در ترکیه به ۱۸ نفر رسید.

طرحواره تصویری: طرحواره تصویری بلا به صورت مصیبتی است که به افراد واردشده‌است. ماتریس حوزه: ماتریس حوزه بلا به صورت ویژگی‌هایی همچون عامل بلا، اندازه بلا، مکان، زمان، افراد بلا دیده، اثرات بلا است.

قاب‌ها: قاب‌هایی که برای حوزه می‌توان تعریف کرد عبارت‌اند از بلا چه بوده و چه خصوصیتی داشته‌است. به صورت طبیعی یا غیر طبیعی بوده‌است. بر چه افرادی با چه خصوصیتی و در چه زمان و چه مکان با چه خصوصیتی نازل شده‌است. مدت زمان بلا چه مدتی بوده‌است. چه عواملی با چه خصوصیتی سبب بروز بلا شده‌است. چه اثرات اصلی و جانبی بر چه موجوداتی با چه خصوصیتی داشته‌است. میزان شدت بلا چه مقدار بوده‌است. چه راهکارهایی برای رفع بلا وجود داشته و چه خصوصیتی داشته‌اند. چه راهکارهای برای پیشگیری وجود داشته‌است.

فضای ذهنی: فضای ذهنی ایجادشده در نمونه بیان شده آن است که ویروس کرونا همچون بلایی

بر افراد کرد استان کردستان، ترکیه فرود آمده‌است. وقوع بلا و نوع محل افراد درگیر از موارد مورد بحث بوده‌است. قاب‌های عامل بلا و مکان و زمان در جمله مشاهده می‌گردد.
۱۵. حوزه عامل مرگ

الف) دووم حالته‌ی گیانله‌ده‌سندان به‌هوی کۆرؤناوه له به‌غدا تۆمار کرا.

دومین مرگ ناشی از کرونا در بغداد ثبت شد.

ب) ۱۶ قوربانای و ۱ هه‌زار و ۸۶ توشبووی نوئی دوایین ئاماری کۆرؤنا له تورکیا

۱۶ قربانی و ۱۰۸۶ مبتلای جدید آخرین آمار کرونایی در ترکیه

طرحواره تصویری: طرحواره تصویری عامل مرگ به‌صورت موردی است که سبب کشتن و فوت فردی شده‌است.

ماتریس حوزه: ماتریس حوزه عامل مرگ به‌صورت ویژگی‌هایی همچون عامل کشنده، مکان، زمان، وسیله قتل، علت قتل است.

قاب‌ها: قاب‌هایی که برای حوزه می‌توان تعریف کرد عبارت‌اند از قاتل و مقتول چه کسانی با چه ویژگی‌های بوده‌اند. در چه مکان و زمانی قتل انجام گرفته‌است. با چه ابزاری با چه خصوصیتی انجام گرفته‌است. علت قتل چه موضوعی بوده‌است. نحوه قتل به چه صورتی بوده‌است. چه تأثیراتی اجتماعی فرهنگی در قبل و بعد از قتل مشاهده می‌شود. پرونده قتل چگونه بررسی می‌شود.

فضای ذهنی: فضای ذهنی ایجادشده در مثال بیان‌شده آن است که کرونا سبب قتل افراد مبتلا در مکان‌های مختلف است. قاب‌های عامل مرگ و مکان و زمان در جمله مشاهده می‌گردد.

همان‌گونه که در همه‌ی حوزه‌های چهار سطح مشخص گردید، یافته‌های به‌دست آمده نشان داده که در سطوح طرحواره مطالب به‌صورت کلی‌تر و در سطوح پایین‌تر مطالب با جزئیات بیشتری بیان شده‌است و نوع نگاشت بین دو حوزه مبدأ و مقصد برای همه‌ی سطوح قابل بحث و بررسی است. به این ترتیب، پس از آنکه عنوان‌های خبری مورد بررسی قرار گرفت و برای هر یک حوزه‌های مبدأ به همراه چهار سطح طرحواره تصویر، ماتریس حوزه، قاب‌های استعاره و فضای ذهنی مشخص گردید، میزان فراوانی هر حوزه نیز مشخص گردید. در ادامه، جدول زیر میزان فراوانی هر حوزه نمایش داده شده‌است.

جدول ۱: میزان فراوانی حوزه‌های مبدأ

حوزه مبدأ	فراوانی حوزه‌های مبدأ	حوزه مبدأ	فراوانی حوزه‌های مبدأ
شیء	۲	عامل مرگ	۴۵۰
رکورد مسابقه	۶۱	بلا	۶۴۰
حیوان	۱	بحران	۵۲
مانع	۶	جنگ	۷۱
گیاه	۲	جهت	۳۹
محصول	۱	حرکت	۱۱۴
معیار زمانی	۳	دریا	۱
مقتول	۱	عامل	۱۵

از موارد مورد بررسی قابل توجه در این پژوهش، کاربرد استعاره «تووشیون» است که با زبان فارسی فرق دارد و مشابه این استعاره با این میزان از فراوانی در زبان فارسی مشاهده نمی‌شود. در زبان کردی هنگامی که بخواهند بگویند بلایی سخت همچون آتش‌سوزی و تصادف، برای فردی رخ داده‌است از واژه تووشیون استفاده می‌کنند. در بیشتر عنوان‌های خبری در بیان مواقعی که فردی دچار بیماری کرونا شده‌است، از این واژه بهره گرفته شده‌است تا نشان دهند که بلایی سخت بر فرد نازل شده‌است. همین امر نیز سبب شده‌است تا حوزه بلا فراوانی بالایی در میان حوزه‌ها داشته باشد.

همان گونه که از تحلیل داده‌ها مشاهده می‌شود که بخش عظیمی از عنوان‌های به کاررفته در شبکه خبری کردپرس به بیان میزان افراد مبتلا و فوت شده در سرزمین‌های کرد ایران، ترکیه و عراق پرداخته شده‌است. این عناوین مفاهیمی حرکتی همچون میزان مبتلایان به تعداد خاصی رسیده‌است یا از مرز عددی خاصی گذشته‌است، را در بیشتر موارد درون خود پوشش می‌دهد. همچنین تعداد افرادی که بر اثر کرونا فوت کرده‌اند، به صورت قربانیان کرونا معرفی شد و همین امر سبب گردید تا کرونا در مفاهیمی همچون عامل مرگ را به نمایش بگذارد و این حوزه مبدأ نیز فراوانی بالایی داشته باشد. در مواردی که تعداد مبتلایان و افراد فوت شده کم بوده سبب احساس شادی در درون افراد شده و در مواقعی که ارقام افراد فوتی و مبتلا شده بالا بوده‌است، احساس ترس از مبتلا شدن و غم از فوت افراد احساسی بوده‌است که همواره افراد جامعه را به خود مشغول کرده‌است.

کاربرد استعاره‌های مرتبط با حوزه جنگ همچون شکست دادن، پیروزشدن، غلبه کردن،

تسلیم شدن، مدافعان سلامت از جمله موارد پر کاربرد استعاری بوده است که از زمان آغاز کرونا به کار رفته است. ابتدا کاربرد بسیار این نوع از استعاره‌ها سبب ترس بالایی در میان مردم شده و اثرات روانی منفی از خود برجای گذاشته است. در ادامه، این مدت رسانه‌های خبری با کاربرد کمتر بافت‌های منفی و استفاده از مواردی همچون مدافعان سلامت که شباهت آوایی با مدافعان حرم دارد تلاش کردند تا روحیه مثبتی را در افرادی که به بیمارستان منتقل می‌شوند، ایجاد کنند. این نوع از استعاره‌ها بدین ترتیب دارای بار معنایی مثبت و منفی برحسب نوع کاربرد داشته‌اند.

در استعاره‌های مرتبط با مسابقه، کسب مقام اول به صورت کلی بار معنایی مثبتی دارد، ولی هنگامی که برای اموری همچون فوت افراد به کار رود، دارای بار معنایی منفی می‌گردد. ایجاد احساسی که ممکن است نفر بعدی از افراد فوت شده خود خواننده باشد سبب می‌گردد تا فرد در جهت انجام موارد بهداشتی دقت بیشتری داشته باشد. کاربرد استعاره رقابتی در درمان کرونا و ساخت واکسن نیز دارای بار معنایی مثبت بوده است.

در ادامه رنگ قرمز در عنوان‌ها، نشان‌دهنده بحران همواره از رنگ‌هایی بوده است که برای نشان دادن خطر در جامعه به کار می‌رفته است. خود واژه بحران نیز دارای بار معنایی منفی بوده است. کاربرد واژه‌های گفته شده در فرد حس هشدار از وقوع حوادث ناخوشایند را ایجاد می‌کند و بار دیگر بر تأکید رعایت موارد بهداشتی اهتمام می‌ورزد. عنوان‌هایی که در مورد اثرات کرونا صحبت می‌شود و بیشتر به نکته‌هایی همچون اثرات اقتصادی، اجتماعی و روانی افراد جامعه پرداخته می‌شود نیز به طور معمول دارای مضامین ناگوار برای خواننده هستند و احساس غم را در درون فرد ایجاد می‌کند. در نهایت، برخی از حوزه‌های معنایی همچون گیاه، حیوان، مسابقه فراوانی بسیاری کمتری در عناوین شبکه خبری کردپرس بیان گردیده است.

۶. نتیجه گیری

به دلیل آنکه رسانه‌ها نقش مهمی در انتقال مفاهیم به مردم دارند، نوع واژه‌هایی که انتخاب می‌کنند، در انتقال مفاهیم بسیار اهمیت دارد. همچنین انتخاب موضوعاتی که رسانه‌ها مورد بحث قرار می‌دهند تا در جامعه بیشتر و کمتر مورد توجه عموم مردم قرار گیرد، از دیگر مواردی است که همواره باید به آن توجه شود. به این ترتیب، بررسی تأثیر کلام به کار برده شده بر افکار عمومی مردم جامعه بسیار مؤثر خواهد بود. یکی از موضوع‌های بسیار بااهمیت این دوران، موضوع کرونا به همراه تمام خطرهای محدودیت‌ها و مشکلاتش بوده است. پس در این مقاله به توجه به آنچه رسانه‌ها در مورد کرونا بیان کرده‌اند، پرداخته است و به بررسی استعاره‌های مفهومی مرتبط با بیماری کرونا و تعیین چهار سطح از طرحواره ذهنی، ماتریس حوزه، قاب‌های حوزه و فضاهای

ذهنی در عناوین خبری شبکه کردپرس پرداخته‌است تا مشخص گردد که رسانه با چه واژه‌ها و استعاره‌هایی کوشیده‌است توجه مردم را به رعایت نکته‌های بهداشتی و ماندن در خانه، واکسن زدن و دیگر موارد ترغیب کند. از دیگر مواردی که به‌خوبی در تحلیل چهار سطح از استعاره‌های به‌کاررفته مشخص گردید آن است که اطلاعات در سطح طرحواره ذهنی به‌صورت کلی مشاهده شد و با بررسی بیشتر در سطح‌های بعدی اطلاعات به‌صورت جزئی‌تر و با دقت بیشتری بیان شده‌است. در هنگام بهره‌گیری از استعاره هر فردی ابتدا برحسب طرحواره کلی خود ایده‌پردازی می‌کند و سپس به هنگام بیان استعاره به‌صورت ناخودآگاه بخش‌هایی جزئی‌تر از حوزه ماتریس استعاره انتخاب می‌کند و در ادامه روند با استفاده از قاب‌ها اطلاعات بیشتری را در درون جمله خود قرار می‌دهد و در نهایت در بخش فضای ذهنی اطلاعات بسیار جزئی‌تری که در حالت کلی مشاهده نمی‌گردد، در درون جمله خویش به کار می‌برد. همچنین نوع نگاشت بین دو حوزه مبدأ و مقصد در تمامی سطح‌های بیان‌شده انجام می‌گردد و قابل بررسی و مطالعه است.

روی هم‌رفته، پس از بررسی حوزه‌های مبدأ مشخص شده در عنوان‌های شبکه خبری کردپرس، یافته‌ها نشان داد که حوزه‌های معنایی همچون جنگ، بلا و عامل مرگ، حرکت و رکورد زدن از جمله موارد پرکاربرد در این شبکه خبری بود. در این میان دو حوزه عامل مرگ و بلا به‌صورت بارزی در خبرگزاری مورد توجه و تأکید قرار گرفت. بیشتر حوزه‌های به‌کاررفته در این گونه از استعاره‌ها دارای بار معنایی منفی بوده و موقعیت‌هایی غم‌انگیز و ترسناک را در زندگی عموم مردم ایجاد کرده‌است. دلیل کاربرد این حوزه‌های معنایی را در تلاش خبرگزاری در نشان‌دادن اندوه بحران‌های مالی و جانی افراد می‌توان جستجو کرد. همچنین استفاده از حوزه‌های معنایی ترس را می‌توان در ایجاد دلهره درون افراد جامعه قرار داد تا موارد بهداشتی را بیشتر رعایت کنند. دلیل این امر نیز بدان مربوط است که رعایت بیشتر موارد بهداشتی سبب می‌گردد که تعداد مرگ افراد کاسته شده و با کمتر شدن تعداد افراد مبتلا به کرونا محدودیت‌های کرونایی از جمله تعطیلی صنف تجاری برداشته شود و فشار اقتصادی زندگی مردم کاهش یابد. در حقیقت، خبرگزاری‌ها با بیان واقعیات تلخ تلاش می‌کنند تا مردم را به رعایت بیشتر موارد بهداشتی برای کنترل بیماری وادارند. همچنین در کنار حالت ترس و غمی که برای حفظ رعایت موارد بهداشتی در جامعه پیاده‌سازی می‌کنند، با انتشار محتوای خبری همچون تعداد کم افراد فوت و مبتلا شده، ساخت واکسن‌های جدید، برداشتن محدودیت‌ها سبب ایجاد آرامش درونی در افراد جامعه می‌گردند.

فهرست منابع

- اسماعیلی، پریش (۱۳۹۹). «استعاره در برجسته‌سازی شرایط پاندمی: بررسی گفتمان خبری متمرکز بر کرونا در خبرگزاری ایرنا». ارائه شده در اولین همایش ملی تولید دانش سلامتی در مواجهه با کرونا و حکمرانی در جهان پساکرونا. ۲۰ آبان. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد نجف‌آباد.
- یل شرز، رضا و رویا منصفی (۱۴۰۰). بیماری «کووید-۱۹» یا «ویروس چینی»؟. *زبان‌پژوهی*. دوره ۱۳. شماره ۴۰. صص ۶۵-۸۷.
- جاوید، سیده‌سحر و جلال رحیمیان (۱۳۹۹). «تفاوت‌های استعاری ویروس کرونا در عناوین روزنامه‌های اعتماد و ایران». *رسانه*. دوره ۳۱. شماره ۴. صص ۸۱-۱۰۰.
- مذهب، محمدامین و مصطفی شهیدی تبار (۱۳۹۹). «بررسی کاربرد استعاره‌های مفهومی در اخبار برخط مرتبط با بیماری کرونا در ایران». *نامه فرهنگ و ارتباطات*. دوره ۲. شماره ۸. صص ۴۵-۶۰.

References

- Abdel-Qader, L. M., & Al-Khanji, R. R. (2022). Conceptual Metaphor in COVID-19 Speeches of the American President Joe Biden. *Theory and Practice in Language Studies*, 12(4), 810-818.
- Asif, M. Zhiyong, D. Iram, A. & Nisar, M. (2021). Linguistic analysis of neologism related to coronavirus (COVID-19). *Social Sciences & Humanities Open*, 4(1), 100201.
- Fauconnier, Gilles and Turner, Mark. (2002). *The Way We Think*. New York: Basic Books.
- Esmaili, P. (2020). Metaphor in highlighting pandemic conditions: A review of the corona-focused news discourse at Irna. Paper presented at *The first national conference of health knowledge production, confronting covid-19 and governing the post-corona world*. 10 November. Islamic Azad University, Najafabad Branch [in Persian].
- Fillmore, Charles. (1982). Frame semantics. In Linguistic Society of Korea (ed.), *Linguistics in the Morning Calm*, pp. 111-35. Seoul: Hanshin.
- Javid, S.S. & Rahimian, J. (2020). Metaphorical differences between the Corona virus in the titles of Etemad and Iran newspapers. *Mass media scientific quartely*, 31(4), 81-100 [in Persian].
- Kozlova, T. (2021). Cognitive metaphors of Covid-19 pandemic in business news. In *SHS Web of Conferences* (Vol. 100, p. 02004). France: EDP Sciences.
- Kövecses, Z. (2002). *Metaphor: A practical introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Kovecses, Z. (2006). *Language, Mind, and Culture: A Practical Introduction*. Oxford and New York: Oxford University Press
- Kovecses, Z. (2010). *Metaphor: A practical introduction*. Oxford and New York: Oxford University Press.
- Kövecses, Z. (2015). *Where metaphors come from: Reconsidering context in metaphor*. Oxford and New York: Oxford University Press, USA.
- Kovecses, Z. (2017). Levels of metaphor. *Cognitive linguistics*, 28(2), 321-347.
- Lakoff, G, Kövecses, Z. (1987). The cognitive model of anger inherent in American English., *Cultural models in language and thought*, 195-221.

- Lakoff, G. (1993). The contemporary theory of metaphor. In Ortony, A. (ed.), *Metaphor and Thought*. Second edition (pp. 202-51). Cambridge and New York: Cambridge University Press.
- Langacker, Ronald. (1987). *Foundations of Cognitive Grammar*. Stanford: Stanford University Press.
- Mazhab, M.A, & Shahiditabar, M. (2020). Investigating the use of conceptual metaphors in online news related to corona disease in Iran. *Letter of Culture and Communication*, 2(8) 45-60[in Persian].
- Rajandran, K. (2020). 'A Long Battle Ahead': Malaysian and Singaporean prime ministers employ war metaphors for COVID-19. *GEMA Online Journal of Language Studies*, 20 (3), 261-267.
- Sabucedo, J. M., Alzate, M. & Hur. D. (2020). COVID-19 and the metaphor of war. *International Journal of Social Psychology*, 35(3), 618-624.
- Saleh, A. S. (2021). COVID-19 trending neologisms and word formation processes in English. *Russian Journal of Linguistics*, 25(1), 24-42.
- Sarjono, R. I. L., & Bram, B. (2021). Portraying Coronavirus through Metaphors in Online Mass Media Headlines. *Linguists: Journal of Linguistics and Language Teaching*, 7(1), 105-117.
- Seva, K., & T. R. Lingga, (2020). Conceptualizing Corona Virus Metaphor in Media Headlines: a Cognitive Semantic Approach. *English Journal Literacy Utama*, 5(1), 278-286.
- Tan, K. H., P Woods, H. Azman, I. H Abdullah, R. S. Hashim., H. A. Rahim & I. Kosem, (2020). COVID-19 insights and linguistic methods. *The Southeast Asian Journal of English Language Studies*, 26(2):1-23.
- Yalsharzeh, R., Monsefi, R. (2021). "Covid-19" or "the Chinese Virus"? *ZABANPAZHUHI (Journal of Language Research)*, 13(40), 65-87. doi: 10.22051/jlr.2020.32771.1912 [In Persian].

